

GODIŠNJI PROGRAM
**ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA, PROMICANJA I KORIŠTENJA
ZAŠTIĆENIH DIJELOVA PRIRODE NA PODRUČJU ZADARSKE ŽUPANIJE**
ZA 2017. GODINU

KLASA: 612-07/16-01-116
UR.BROJ: 2198/1-88-17-4
Zadar, 31. siječnja 2017.godine

PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE U ZADARSKOJ ŽUPANII		
ŠIFRA PODRUČJA	NAZIV PODRUČJA	NAPOMENA
NATURA 2000 kod područja	službeni naziv područja	upisati ukoliko se područje ekoološke mreže podudara s nekim zaštićenim područjem i u kojoj mjeri; upisati postoji li relevantno istraživanje o stanju područja
HR2001218	Benkovac	
HR2001366	Bokanjačko blato	
HR3000065	Bonaster - o. Molat	
HR3000064	Brguljski zaljev - o. Molat	
HR2001294	Bruvno	
HR2001255	Bulji	2013_Nacrt plana upravljanja izrađen kroz projekt MANMON
HR2001398	Dabašnica - Srebrenica	
HR2001258	Dinjiška	
HR3000077	J dio o. Iža i o. Mrtovnjak	
HR3000073	J rt o. Zverinac	
HR3000074	Rivanski kanal sa Sestricama	
HR3000075	Otok Jidula do rt Ovčjak; prolaz V. Žrelac	
HR3000066	Jl dio o. Molata	
HR3000079	Otok Karantančić	2014_Kartiranje morskih staništa; „20000 milja“ - Društvo istraživača mora
HR3000078	Otok Tukočak i o. Mrtonjak	
HR3000085	Otok Vrgada Sl strana s o. Kozina	
HR3000076	Punta Parda	
HR3000080	uvala Sabuša	
HR3000019	Uvala Soline	
HR3000084	Uvala Sv. Ante	
HR2001316	Karišnica i Bijela	2009_DZZP stručna podloga za zaštitu; 2011; 2012.;2013_Monitoring faune šišmiša u špilji izvor rijeke Bijele; Hrvatsko biospeleološko društvo
HR2001399	Kobilica	
HR3000042	Košljunski zaljev	
HR4000027	Laguna kod Povljane - Sega	
HR2001373	Lisac	
HR3000067	Luka Soliščica; Dugi Otok	graniči sa značajnim krajobrazom SZ dio D.otoka
HR3000046	Ljubačka vrata	
HR3000175	Ljubački zaljev	
HR3000056	More oko otoka Grujica	
HR3000060	More oko otoka Škarda	
HR2001325	Ninski stanovi - livade	
HR3000176	Ninski zaljev	
HR4000030	Novigradsko i Karinsko more	Plan upravljanja u izradi. Planiran završetak u 2017.godini
HR2001280	Olib	2015_Inventarizacija flore i vegetacije otoka Oliba_PMF,Biološki odsjek; 2013_Istraživanje i vrednovanje Dolichophis caspius na otoku Olibu; HHD - Hyla
HR3000052	Olib - podmorje	
HR2001098	Otok Pag II	
HR2001268	Otuča	
HR4000018	Paške stijene Velebitskog Kanala (Rt Sv. Nikola - Rt Fortica - Rt Mrtva)	
HR3000058	Planik i Planičić	
HR3000061	Pličine oko Maslinjaka; Vodenjaka, Kamenjaka	
HR3000062	Pličine oko Tramerke	
HR2001374	Područje oko špilje Vratolom	
HR2001278	Premuda	
HR3000054	Premuda - vanjska strana	
HR4000005	Privlaka - Ninski zaljev - Ljubački zaljev	
HR3000063	Prolaz između Zapuntela i Ista	
HR3000051	Ražanac M. i V.	
HR2001279	Silba	
HR3000053	Silba – podmorje	2012 _stručna podloga za zaštitu; DZZP
HR4000025	Silbanski grebeni	2012 _stručna podloga za zaštitu; DZZP
HR2001384	Solana Dinjiška	
HR3000421	Solana Nin	
HR3000450	Solana Pag	
HR3000043	Stara Povljana	
HR3000071	Uvala Brbiščica	2009_geolokalitet Brbiščica - Stručno obrazloženje za preventivnu zaštitu; DZZP; Natura područje se manjim dijelom preklapa s geolokalitetom
HR3000045	Uvala Dinjiška	
HR3000068	Uvala Golubinka - rt Lopata	graniči sa značajnim krajobrazom SZ dio D.otoka
HR3000461	Uvala Modrič	

HR4000006	Uvala Plemići	2014_Istraživanje gnijezdeće i preletničke populacije ptica; istraživanje travnjaka s itavskim procjepkom { <i>Chouardia literdieri</i> } te halofilnih mediteranskih zajednica reda <i>Juncetalia maritimina</i> području uvale Plemići,Udruža BIOM; 2016_Praćenje stanja rijetkih i ugroženih vrsta ptica na lokalitetima Veliko blato i Uvala Plemića,G.Lukač
HR3000069	Uvala Sakarun	Natura područje graniči sa značajnim krajobrazom SZ dio D.otoka; 2016_Praćenje stanja livade posidonije u Natura2000 području HR3000069 Uvali Sakarun,Udruža 2000 milja ispod mora
HR3000044	Uvala Vlašići	
HR2001259	Uvala Vlašići – kopno	
HR3000072	Uvala Zagračina	
HR4000034	Velo i Malo Blato	obuhvaća cijeli ornitološki rezervat Veliko i Malo blato te se širi prema Povljani; istraživanja - LUKAČ, G., 2008: Bogatstvo i raznovrsnost ornitološkog rezervata Veliko blato na otoku Pagu. Starigrad-Paklenica, studija i lista ptica; 2015_monitoring jezerskog regoča; 2016_Praćenje stanja rijetkih i ugroženih vrsta ptica na lokalitetima Veliko blato i Uvala Plemića, G.Lukač
HR3000050	Vinjerac - Masleničko ždribo	
HR3000070	Z. obala Dugog otoka	
HR2000981	Izvor Jablan	
HR2001163	Jama kod Šipkovca	
HR2000055	Jama u Kukljici	
HR2000089	Miliča Špilja	
HR3000208	Špilja kod Iškog Mrtovnjaka	
HR2000152	Špilja kod Vilišnice	
HR3000280	Vručja Zečica	
HR3000279	Vručja Plantaža	
HR1000034	S dio Žadarskog arhipelaga	
HR1000024	Ravni kotari	Oko 93% Natura područja se nalazi u Žadarskoj županiji. Ostalo u Šibensko-kninskoj.
HR2001361	Ravni kotari	2015_Istraživanje populacija <i>Elathe quatuorlineata</i> i <i>Zamenis situla</i> ; HHD - Hyla. Oko 90% Natura područja je u Žadarskoj županiji. Ostalo u Šibensko-kninskoj.
HR2001375	Područje oko Špilje Golubnjače, Žegar	Oko 85% područja je u Žadarskoj županiji. Ostalo u Šibensko-kninskoj.
HR2000641	Zrmanja	preklapa se sa značajnim krajobrazom kanjon Zrmanje i PP Velebit, a oko 15% u Šibensko - kninsku županiju.
HR3000419	J. Molat-Dugi-Komat-Murter-Pašman-Ugljan-Rivanj-Sestrunj-Molat	oko 65% Natura područja je u Žadarskoj županiji. Ostalo u Šibensko-kninskoj.
HR2001253	Poštak	oko 57% je u Žadarskoj županiji. Ostalo u Šibensko-kninskoj.
HR1000026	Krka i okolni plato	Nalazi se u Šibensko - kninskoj županiji. Zanemarivim dijelom (oko 0.02%) je u Žadarskoj županiji.
HR1000023	SZ Dalmacija i Pag	obuhvaća PR Veliko i Malo blato, PR Kolanjsko blato, PR Dubrava-Hanzina, ZK Dubrava Hanzina. Površina Natura područja u Žadarskoj županiji je oko 89%, ostalo u Ličko - senjskoj.
HR3000059	Otoči Škrda i Maun	Površina Natura područja u Žadarskoj županiji je oko 78%, ostalo u Ličko - senjskoj.
HR2000911	Kolanjsko blato - Blato Rogoza	2015_Batimetrijsko istraživanje jezera; Sveučilište Zadar; područje ekološke mreže obuhvaća cijeli ornitološki rezervat Kolanjsko blato te se malim dijelom širi i prema uvali Rogoza izvan rezervata. Oko 1.5% se nalazi u Ličko-senjskoj županiji.
HR2001069	Kanjon Une	Hidrološki spomenik prirode Vrelo rijeke Une se nalazi u obuhvatu područja ekološke mreže. Oko 80% Natura područja je u Žadarskoj županiji, ostalo u Ličko-senjskoj.
HR3000041	Paška vrata	oko 55% površine područja je u Žadarskoj županiji. Ostalo u Ličko-senjskoj.
HR3000039	Uvala Časka - od Metajne do Rta Hanzina	oko 45% područja je u Žadarskoj županiji. Ostalo u Ličko - senjskoj i dijelom se preklapa sa značajnim krajobrazom Zrće
HR1000021	Lička krška polja	Skoro cijelo područje se nalazi u Ličko - senjskoj županiji. Samo oko 3% područja je u Žadarsku županiju.
HR2001058	Lička Pješčevica	Nalazi se u Ličko - senjskoj županiji. Samo oko 2% područja je u Žadarsku županiju.

2. Podaci o javnoj ustanovi

Prema zadanim smjernicama, Tablica 2.1. se odnosi na podatke o postojećim planskim dokumentima i općim aktima javne ustanove. Dokumenti se navode prema godini usvajanja, počevši s najnovijima.

Tablica 2.2. sadrži podatke vezane uz kadrovske kapacitete JU, a tablica 2.3. se odnosi na podatke vezane uz materijalne resurse.

Tablica 2.1. PLANSKI DOKUMENTI I OPĆI AKTI

NAZIV DOKUMENTA	USKLADENOST SA ZZP (NN 80/13)	REFERENCA	GODINA PLANIRANE REVIZIJE	NAPOMENA
	da/ne	godina donošenja; naziv i broj javnog glasila i/ili web stranica na kojoj je dostupan.		
Pravilnik o radu	da	2014. Službeni glasnik Zadarske županije	2017.	prijedlog u izradi
Pravilnik o plaćama		2014. Službeni glasnik Zadarske županije	2017.	prijedlog u izradi
Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada	da	2016. Službeni glasnik Zadarske županije		
Plan upravljanja SZ dijelom Dugog otoka	da	2014. www.natura-jadera.com	2019.	
Izmjena i dopuna Odluke o osnivanju Ustanove	da	2013. Službeni glasnik Zadarske županije		
Statut (izmjena i dopuna)	da	2013. Službeni glasnik Zadarske županije		

Tablica 2.2. USTROJ JAVNE USTANOVE I DJELATNICI

POSTOJEĆI DJELATNICI				
RADNO MJESTO	SLUŽBA	ZVANJE	TIPI UGOVORA	NAPOMENA
			stalni radni odnos/radni odnos na određeno/sezonski rad/stručno osposobljavanje/drugo	ako smatrate potrebnim
ravnatelj	Ured ravnatelja	diplomirani inženjer agronomije, smjer lovstvo i pčelarstvo	Na određeno, puno radno vrijeme	
stručni voditelj	Služba stručnih poslova	mr.sc.biologije	Na neodređeno, puno radno vrijeme	
glavi čuvar prirode	Služba nadzora	diplomirani komunikolog	Na neodređeno, puno radno vrijeme	
stručni suradnik	Služba nadzora	mag.geologije	Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa	11.2016.-11.2017.
POTREBE ZA NOVIM DJELATNICIMA				
RADNO MJESTO	SLUŽBA	ZVANJE	TIPI UGOVORA	NAPOMENA
			stalni radni odnos/radni odnos na određeno/sezonski rad/stručno osposobljavanje/drugo	ako smatrate potrebnim
čuvar prirode	služba nadzora	SSS	Na određeno, puno radno vrijeme	zbog udaljenosti područja i velikog broja Natura 2000 područja, potreban je veći broj nadzornika te se planiraju četiri sezonska djelatnika (Pag, Zrmanja, Dugi otok)
čuvar prirode	služba nadzora	SSS	Na neodređeno, puno radno vrijeme	
savjetnik za provedbu programa i projekata	ured ravnatelja	VSS	Na neodređeno, puno radno vrijeme	
tajnica	ured ravnatelja	SSS	Na neodređeno, puno radno vrijeme	
edukator (viši stručni suradnik)	služba stručnih poslova	VSS	Na neodređeno, puno radno vrijeme	

Tablica 2.3. MATERIJALNI RESURSI

NEKRETNINE				
NAZIV	POVRŠINA	SVRHA	VLASNIŠTVO	NAPOMENA
			vlasništvo JU/najam/pravo korištenja/drugo navesti u čijem je vlasništvu nekretnina ako nije u vlasništu JU te druge informacije ako je potrebno	ako smatrate potrebnim
dvije uredske prostorije	40m2	ured ravnatelja te ured nadzorne i stručne službe	Pravo korištenja na nekretnini	
ponton	12 x 2,4m	za potrebe recepcionara u ZK Kanjon Zrmanje	Vlasništvo JU	
promatračnica	3 komada	promatranje ptica	Vlasništvo JU	

POKRETNINE				
NAZIV	BROJ	SVRHA	VLASNIŠTVO	NAPOMENA
			<i>je li pokretnina u vlasništvu JU, uzeta na leasing iin dr.</i>	<i>ako smatrate potrebnim</i>
terensko vozilo Dacia Duster	1	rad djelatnika JU	Vlasništvo JU	
gurneni čamac 4,2m s vanbrodskim motorom od 15KS	1	za potrebe nadzorne službe i recepcionera u ZK kanjon Zrmanja	Vlasništvo JU	
OPREMA				
NAZIV	BROJ	SVRHA	NAPOMENA	
<i>navesti vrstu opreme (računalo, dalekozor, GPS uređaj)</i>			<i>(ako je potrebno)</i>	
dalekozori (dječji)	20	rad djelatnika JU	za održavanje programa škole u prirodi u PR Veliko blato	
teleskop	2	rad djelatnika JU		
dalekozori	2	rad djelatnika JU		
stolni kompjuter	1	rad djelatnika JU		
printer u boji	2	rad djelatnika JU		
crno-bijeli printer/skener/fax	1	rad djelatnika JU		
laptopi	3	rad djelatnika JU		
GPS	2	rad djelatnika JU		

3. Aktivnosti zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja

U prvom stupcu tablice 3. navedeno je šest tema koje godišnji program treba sadržavati. Navode se sve aktivnosti koje će se provoditi, čak i one koje proizlaze iz redovnog poslovanja i ne zahtjevaju dodatna finansijska sredstva. Svaku navedenu aktivnost pridružuje se i prioritet i to na način da se prioritet 1 dodjeljuje aktivnostima koje se obavezno moraju poduzeti u tekućoj godini, a trebalo bi ga dodjeljivati samo onim aktivnostima bez čijeg provođenja javna ustanova ne bi mogla obavljati svoju djelatnost upravljanja zaštićenim područjima. Prioritet 2 dodjeljuje se aktivnostima koje treba dovršiti, ali ukoliko postoji valjan razlog za njihovo neispunjavanje, postoji fleksibilnost u njihovom izvršavanju. Prioritet 3 dodjeljuje se aktivnostima koje se mogu poduzeti ukoliko nakon dovršenja aktivnosti prioriteta 1 i 2 ostane vremena i kapaciteta. Ovo se određivanje prioriteta obavlja na temelju procjena djelatnika JU, a planirane aktivnosti bi se, u slučaju nedostatnih resursa i mogućnosti, trebale provoditi redoslijedom prema navedenim prioritetima. Posljednju kolonu Referenca na plan upravljanja ispunjavaju samo one javne ustanove koje imaju usvojene planove upravljanja te u njoj navode navesti šifre cilja i aktivnosti iz PU kojima odgovaraju.

RB	SPECIFIČNI CIJEVI	KOD	AKTIVNOST	INDIKATORI AKTIVNOSTI	PRIORITET	Odgovorna upravljajuća jedinica	TROŠAK PROVEDBE	REFERENCA NA PLAN UPRAVLJANJA
	Što želimo postići?		Kako ćemo postići specifične ciljeve? Koje specifične zadatke/aktivnosti moramo poduzeti?	Kako mjerimo zadatke/aktivnosti? Moraju biti kvantificirani kada je god to moguće.	Odarbiti 1,2,3	Tko je unutar javne ustanove odgovoran za provedbu?		Odnosi se samo na područje koje ima usvojen plan upravljanja.
A. ZAŠTITA I OČUVANJE PRIRODNIH I KULTURNIH VRJEDNOSTI (uključujući monitoring)								
1.	ciljne vrste i staništa su u povoljnem stanju	1.1.	prema Programu monitoringa jezerskog regoča (<i>Lindenia tetraphylla</i>) i provesti monitoring u PR Veliko i Malo blato	procijenjena brojnost jedinki i izvješće o obavljenom monitoringu poslano u HAOP	1	stručna voditeljica	1.000,00 kn	
		1.2.	prema Nacionalnom programu za praćenje stanja očuvanosti vrsta u Hrvatskoj provesti monitoring verazgranjene vrste <i>Serrula lycopifolia</i> u Natura 2000 području HR2001255 Buži	procijenjena veličina populacije i izvješće o obavljenom monitoringu poslano u HAOP	3	stručna voditeljica	2.000,00 kn	
		1.3.	prema Programu monitoringa za običnog jelena (<i>Lucanus cervus</i>) provesti monitoring u PR Dubrava-Hanzine	izvješće o obavljenom monitoringu poslano u HAOP	1	stručna voditeljica	1.000,00 kn	
		1.4.	prema Nacionalnom monitoring programu za vrstu planinski žutokrug (<i>Vipera ursinii</i>) provesti monitoring na lokalitetu HR2001373 Lisac	procijenjena brojnost jedinki i izvješće udruge HYLA o obavljenom monitoringu poslano u HAOP	3	stručna voditeljica	15.000,00 kn	
		1.5.	prema Programu monitoringa lastavica i piljaka provesti monitoring u odabranim kvadrantima	procijenjena brojnost jedinki u najmanje 4 kvadrantu i izvješće o obavljenom monitoringu poslano u HAOP	2	stručna voditeljica	3.000,00 kn	
		1.6.	izraditi plan upravljanja za ZK Kanjon Zrmanje i HR4000030 Novigradsko i Karinsko more	izrađen plan upravljanja	1	stručna voditeljica	aktivnost je financirana kroz projekt "B.transparent"	
		1.7.	kartirati morska staništa u području lokaliteta u prijedlogu zaštite ZK Silbanski grebeni i Natura područjima: HR3000053 Silba-podmorje, HR4000025 Silbanski grebeni	izvješće o obavljenom kartiranju i s popisom važnih morskih vrsta područja	3	stručna voditeljica	aktivnost je planirana u projektu "MAPA" pa se finansiranje aktivnosti očekuje iz tog izvora	
		1.8.	utvrditi indikativne vrste faune na kopnu u ZK SZ dio Dugog otoka	napravljena lista indikativnih vrsta kopnene faune (izvješće udruge BIUS o provedenom istraživanju koje uključuje inventarizaciju gmazova, gljiva, kornjače, leptira, mekušaca, pauka, ptica, riba, sisavaca, šišmiša i vretenaca)	1.	stručna voditeljica	4.000,00 kn	A1
		1.9.	pratiti stanje indikativnih vrsta flore i staništa na kopnu	utvrđeno početno stanje indikativnih vrsta flore i staništa na kopnu (izvješće udruge BIUS o provedenom istraživanju botaničke sekcije)	1	stručna voditeljica	1.000,00 kn	A2
		1.10.	kartirati morska staništa i procijeniti stanje očuvanosti u HR4000030 Novigradsko i Karinsko more te poduzeti odgovarajuće mjere za očuvanje	izvješće o istraživanju staništa 1110	2	stručna voditeljica	30.000,00 kn	XV (aktivnost će biti u planu upravljanja Natura područja Novigradsko i Karinsko more i ZK Zrmanja)

		1.11.	kartirati koprena staništa i procijeniti stanje očuvanosti u HR4000030 Novigradsko i Karinsko more te poduzeti odgovarajuće mjere za očuvanje	izvješće o obavljenom istraživanju 1310 staništa	2	stručna voditeljica	10.000,00 kn	XV (aktivnost će biti u planu upravljanja Natura područja Novigradsko i Karinsko more i ZK Žrnjanja)
		1.10.	provoditi redoviti nadzor u svrhu očuvanja vrsta i staništa te praćenje provođenja mjera zaštite prirode	broj obavljenih obilazaka; broj zapisnika o obavljenom nadzoru	1	glavni čuvar prirode	12.000,00 kn	
2.	speleoški objekt SP Špilja Modrič je u povoljnem stanju	2.1.	nastaviti istraživanja temeljnih krških procesa u Špilji Modrič	izvješće o obavljenom istraživanju	1	stručna voditeljica	3.000,00 kn	
3.	kopreno stanište ZK otoka OŠljaka je u povoljnem stanju	3.1.	posjeći osušene čemprese	broj posjećenih stabala čempresa	3	ravnatelj	30.000,00 kn	
4.	morska staništa u HR3000069 Uvali Sakarun su u povoljnem stanju	5.1.	pratiti stanje kakvoće mora	izvješće o stanju kakvoće mora u uvali Sakarun	1	stručna voditeljica	3.500,00 kn	A6
5.	SP Zeleni hrast je u povoljnem stanju	4.1.	provesti mjere njega i zaštite prema Elaboratu dijagnostike zdravstvenog stanja hrasta	orezane suhe grane i osigurana prihrana stabla	1	ravnatelj	5.000,00 kn	
6.	prirodne vrijednosti otoka Paga su u povoljnem stanju	6.1.	pojačati nadzor područja zapošljavanjem sezonskog djelatnika	broj obavljenih obilazaka; broj zapisnika o obavljenom nadzoru	1	glavni čuvar prirode	13.000,00 kn	
7.	prirodne i kulturne vrijednosti ZK SZ dio Dugog otoka su u povoljnem stanju	7.1.	prikupiti geološke podatke za poučnu stazu u ZK SZ dio Dugog otoka	napisano izvješće o geološkim podacima i prijedlog nacrta geološke staze	1	stručna voditeljica	8.000,00 kn	A5
7.		7.2.	pojačati nadzor područja zapošljavanjem sezonskog djelatnika	broj obavljenih obilazaka; broj zapisnika o obavljenom nadzoru	1	glavni čuvar prirode	13.000,00 kn	E5
8.	očuvane kulturne vrijednosti ZK SZ dio Dugog otoka	8.1.	popisati lokalitete s ostacima ranijih kultura (rimski ljetnikovci itd.)	Izvještaj Sveučilišta u Zadru o lokalitetima s ostacima ranijih kultura u ZK SZ dio Dugog otoka	3	ravnatelj	10.000,00 kn	B2
9.	pokrenuta zaštita otoka Rave	9.1.	proglašiti otok Rava značajnim krajobrazom	prijedlog upućen nadležnim institucijama	3	ravnatelj	0,00 kn	
10.	očuvane kulturne vrijednosti lokaliteta u prijedlogu zaštite ZK Silbanski grebeni	10.1.	provesti arheološko istraživanje potopljenog broda kraj Silbanskih grebena	izvješće o obavljenom istraživanju	3	stručna voditeljica	aktivnost je planirana u projektu "MAPA" pa se finansiranje aktivnosti očekuje iz tog izvora	
B. SURADNJA S LOKALNOM ZAJEDNICOM								
11.	očuvana i promovirana zaštićena područja	11.1.	u suradnji s lokalnom samoupravom, općinskim turističkim zajednicama ili lokalnim NGO, pripremati i aplicirati projekte s ciljem očuvanja i promocije zaštićenih prirodnih vrijednosti	broj prijavljenih zajedničkih projekata	2	ravnatelj	10.000,00 kn	
12.	očuvan botanički rezervat Saljsko polje	12.1.	pružati pomoć lokalnom stanovništvu u održavanju maslinika - uklanjanje smeća, održavanje zelene površine i sanitarna sjeća	količina glomaznog i otpada i raslinja	3	glavni čuvar prirode	10.000,00 kn	
13.	pojačana suradnja s lokalnom zajednicom	13.1.	pružati tražene informacije obrazovnim institucijama, agencijama, lokalnim udruženjima, turističkim agencijama i lokalnom stanovništvu o zaštićenim područjima i Natura 2000 područjima	broj ostvarenih kontakata i odgovorenih upita	1	stručna voditeljica	0,00 kn	
13.		13.2.	održati okrugli stol sa sudionicima iz lokalne samouprave, javnih ustanova, nevladinih organizacija i stanovništva otoka Silbe na temu očuvanja i zaštite mora i morskih staništa	održan okrugli stol na kojem je prisustvovao 15 dionika	3	stručna voditeljica	aktivnost je planirana u projektu "MAPA" pa se finansiranje aktivnosti očekuje iz tog izvora	
C. EDUKACIJA I INTERPRETACIJA								
14.	razvijen sustav edukacije i interpretacije za učenike osnovnih i srednjih škola	14.1.	provoditi programe škole u prirodi u PR Veliko i Malo blato	broj učenika koji su prošli program škole u prirodi	1	stručna voditeljica	2.000,00 kn	
14.		14.2.	provoditi programe škole u prirodi u SPA Perivoju Vladimira Nazora	broj učenika koji su prošli program škole u prirodi	1	stručna voditeljica	1.000,00 kn	
15.	razvijen sustav edukacije lokalnog stanovništva i posjetitelja ZK SZ dio Dugog otoka	15.1.	u suradnji s vanjskim suradnikom izraditi edukativni program koji će se provoditi u ZK SZ dio Dugog otoka	napisan program edukacije	1	stručna voditeljica	10.000,00 kn	C1

16.	podizanje svijesti zadarskih maturanata o zaštiti prirode	16.1.	provoditi mentorstvo maturanata Prirodoslovno-grafičke škole pri pisanju maturalnih radnji na temu zaštite prirode	obranjena maturalna radnja na temu zaštite Novigradskog i Karinskog mora	1	stručna voditeljica	0,00 kn	
17.	podizanje svijesti učenika o zaštiti i prirodnim vrijednostima Sibanskih grebena i podmorja otoka Silba	17.1.	održati četverodnevnu radionicu s osnovnoškolcima na otoku Silba	održana radionica na kojoj je sudjelovalo 15 djece, napravljeni herbariji s algama i djeca posjetila Sibanske grebene	3	stručna voditeljica	aktivnost je planirana u projektu "MAPA" pa se finansiranje aktivnosti otekuće iz tog izvora	
18.	podizanje svijesti lokalnog stanovništva i posjetitelja o vrijednostima zaštićenih područja	18.1.	postaviti dvije edukativne ploče o vrijednostima PR Kolansko blato i Veliko i Malo blato	postavljene 2 ploče	1	ravnatelj	6.000,00 kn	
		18.2.	postaviti tri edukativne ploče o vrijednostima PR i ZK Dubrava Hanžina	postavljene 3 ploče	1	ravnatelj	9.000,00 kn	
		18.3.	postaviti dvije edukativne ploče o vrijednostima ZK Otok Oslijak	postavljene 2 ploče	1	ravnatelj	6.000,00 kn	
		18.4.	organizirati festival u Novigradu "Natura i kultura"	broj posjetitelja i OPG-ova koji su sudjelovali na Festivalu	2	ravnatelj	20.000,00 kn	XY (aktivnost će biti u planu upravljanja Natura područja Novigradsko i Karinsko more i ZK Zrmanja)
19.	javnost informirana o zaštićenim područjima u Zadarskoj županiji	19.1.	održati informativno-edukativna predavanja o vrijednostima zaštićenih područja za zainteresirane subjekte	broj održanih predavanja	1	stručna voditeljica	500,00 kn	
20.	podizanje svijesti lokalnog stanovništva o zaštiti prirode	20.1.	sudjelovanje u tematskim edukativnim emisijama na radiju	broj sudjelovanja u emisijama	2	stručna voditeljica	0,00 kn	
21.	razvijen sustav informiranja i edukacije	21.1.	publicirati nove i dotiskivati postojeće informativno-edukativne materijale	broj informativno-edukativnih materijala u ponudi	2	ravnatelj	10.000,00 kn	
D. POSJEĆIVANJE I PROMOCIJA								
22.	održiv i funkcionalan sustav posjećivanja	22.1.	naplaćivati ulaznice u ZK Kanjon Zrmanje	broj prodanih ulaznica	1	glavni čuvar prirode	2.500,00 kn	
		22.2.	naplaćivati ulaznice u SP Vrelo Une	broj prodanih ulaznica	1	glavni čuvar prirode	3.500,00 kn	
		22.3.	postaviti četiri ploče i otiskati ulaznicu/brošuru o vrijednostima ZK Kanjon Zrmanje	postavljene 4 ploče i otiskana ulaznica/brošura	1	ravnatelj	12.000,00 kn	XY (aktivnost će biti u planu upravljanja Natura područja Novigradsko i Karinsko more i ZK Zrmanja)
		22.4.	organizirati posjećivanje SP Špilje Modrić i ZK Kanjon Zrmanje kroz ugovorene koncesionare	broj obavljenih tura	1	ravnatelj	0,00 kn	
		22.5.	postaviti podmorsku edukativnu stazu u ZK SZ dio Dugog otoka	izrađen projekt za postavljanje podmorske edukativne staze	3	ravnatelj	80.000,00 kn	C2 planiramo preko prijave projekta na natječaj FZOEU
		22.6.	postaviti plitvu ogradi oko plaže Sakarun na udaljenosti 100m od obale	postavljena sigurnosna plitva ograda	1	ravnatelj	3.000,00 kn	C6
		22.7.	u SP Vrelo Une spriječiti ulazak vozila na sporednu cestu	postavljena tabla zabrane i pojačan nadzor	1	glavni čuvar prirode	2.000,00 kn	
		22.8.	u ZK SZ dio Dugog otoka spriječiti kretanje i zaustavljanje vozila posjetitelja izvan cesta i puteva namijenjenih javnom prometu	postavljene odgovarajuće prepreke na putevima koji nisu za javni promet	3	ravnatelj	10.000,00 kn	C10
23.	posjećivanje plaže Sakarun je kontrolirano i upravljano u funkciji zaštite i očuvanja plaže	23.1.	postaviti i održavati suncobrane i ležaljke	broj suncobrana i ležaljki	1	ravnatelj	20.000,00 kn	C7
		23.2.	postaviti i održavati kemijske WC-e	broj WC-a	1	ravnatelj	14.000,00 kn	C8
		23.3.	urediti parkirališta	uredena parkirališta u blizini plaže Sakarun	2	ravnatelj	2.000,00 kn	C9
		23.4.	napraviti stručnu studiju izgleda, gabarita, položaja i funkcije turističkih objekata	napravljena i usvojena studija izgleda, položaja i funkcije turističkih objekata	3	ravnatelj	50.000,00 kn	C11 planiramo preko prijave projekta na natječaj FZOEU
		23.5.	zbrinjavati komunalni otpad u suradnji s Općinom Sali	količina zbrinutog otpada	1	ravnatelj	25.000,00 kn	D1
		23.6.	Organizirati dragovoljne akcije čišćenja obalne crte i podmora od nagomilanog otpada	količina uldonjenog otpada	2	ravnatelj	10.000,00 kn	D2
		23.7.	čistiti i održavati plaže tijekom turističke sezone	količina uldonjenog otpada	1	glavni čuvar prirode	10.000,00 kn	D3
		23.8.	ukloniti naplađljene listove posidonije i antropogeni otpad	količina uldonjenog otpada i naplavina	1	ravnatelj	40.000,00 kn	D4

		24.1.	publicirati nove i dotiskivati postojeće informativne materijale i suvenire (informativne brošure, majice, kalendarji i slično)	broj materijala i suvenira u ponudi	1	ravnatelj	20.000,00 kn	
24.	"Natura-Jadera" JU i područja kojima upravlja su primjereni promovirani u javnosti	24.2.	obilježiti značajne datume u zaštiti prirode (postaviti izložbu o vrijednostima močvarnih vrsta i staništa; održavati prigodna predavanja; sudjelovati u organizaciji biciklističke ture na Pagu "TourNature"	broj obilježenih dana	1	ravnatelj	30.000,00 kn	
		24.3.	sudjelovati u radio i TV emisijama	broj radio i TV nastupa te članaka u novinama	2	ravnatelj	500,00 kn	
		24.4.	promijeniti dizajn i dodati najnovije informacije na web stranicu JU	ažurirana web stranica JU	1	ravnatelj	15.000,00 kn	
25.	Natura 2000 područja u Zadarskoj županiji su primjereni označena	25.1.	postaviti i održavati informativne table u Natura 2000 područjima (kategorija zaštite, naziv lokaliteta, zabrane i sl.)	broj postavljenih tabli	1	ravnatelj	5.000,00 kn	

E. PREVENTIVNE MIJERE ZAŠTITE OD POŽARA (ako je relevantno za JU tj. za ona zaštićena područja koja su razvrstana u neku od kategorija ugroženosti od požara)

26.	Učinkovit sustav zaštite od požara u ZK SZ dio Dugog otoka	26.1.	Organizirati i provoditi sustav prevencije u protupožarnoj zaštiti	broj postavljenih bačvi s vodom i uspostavljena suradnja s DVD Šali	1	ravnatelj	10.000,00 kn	
-----	--	-------	--	---	---	-----------	--------------	--

F. RAZVOJ KAPACITETA I OMOGUĆAVANJE RADA JAVNE USTANOVE

		27.1.	sudjelovati na stručnim skupovima o zaštiti prirode	broj skupova na kojima su djelatnici bili nazočni	1	ravnatelj	15.000,00 kn	
27.	djelatnici ustanove su educirani, osposobljeni i opremljeni za obavljanje svojih djelatnosti	27.2.	nabaviti potrebnu opremu i materijalno tehnička sredstva za kvalitetan rad djelatnika	nabavljena oprema	2	ravnatelj	10.000,00 kn	
		27.3.	nabaviti novo plovilo za nadzor morskih Natura područja	nabavljeno plovilo za nadzor morskih Natura područja	3	ravnatelj	nabavka se planira kroz projekt "Uspostava ciljiva za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000 " ciji je nositelj MZOIE	
		27.4.	nabaviti novi automobil	nabavljeni automobil	3	ravnatelj		
		27.5.	sudjelovati na tečaju za rebreather diving	dobiven certifikat o osposobljenosti za ronjenje uz pomoć rebreathera	3	stručna voditeljica	aktivnost je planirana u projektu "MAPA" pa se finansiranje aktivnosti očekuje iz tog izvora	
28.	osigurati preglednost i dostupnost podataka o zaštićenim područjima javne ustanove	28.1.	nastaviti s izradom i nadopunom GIS baze podataka	broj unesenih zapisa u bazu podataka	1	stručna voditeljica	0,00 kn	
		28.2.	izraditi bazu literaturnih podataka o zaštićenim područjima i njihovim prirodnim vrijednostima	broj studija/literaturnih podataka unesenih u bazu literaturnih podataka javne ustanove	1	stručna voditeljica	0,00 kn	
29.	kvalitetna suradnja s vanjskim subjektima	29.1.	unaprijediti suradnju s pravnim i fizičkim osobama koje se bave zaštitom i očuvanjem prirode	izvršene aktivnosti prema hodogramu projekta "Centar izvrsnosti Cerovačke Špilje"	3	ravnatelj	aktivnosti su planirane u projektu "Centar izvrsnosti Cerovačke Špilje" pa se finansiranje očekuje iz tog izvora	

4. Projekti

U ovom se poglavlju navode aktualni projekti JU koji se protežu i u plansku godinu kao i oni koje planiramo prijavljivati, s osnovnim podacima o projektu (naziv, vrijednost, nositelj, partneri, trajanje i sl.) te šiframa aktivnosti planiranih u poglavlju 3 koje se odnose na taj projekt.

Ustanova je idealan suradnik za projekte jer ima veliko iskustvo i dobre reference u provođenju EU projekata i projekata malih darovnica, ali joj nedostaje kapaciteta (posebno kadrovske). Odličnom suradnjom s upravnim odjelima (posebno s UO za razvoj i europske procese, UO za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove, UO za poljoprivredu i UO za more i turizam te Zavodom za prostorno planiranje) i razvojnim agencijama (ZADRA NOVA, AGRRA), premosti se i taj problem, ali za kvalitetniji rad svejedno nedostaje ljudi. Planirano novo zapošljavanje na radno mjesto Savjetnik za provedbu programa i projekata, uvelike će doprinijeti još bolje povlačenju iz fondova i lakšem provođenju projekata.

Tablica 4. PROJEKTI JAVNE USTANOVE	
AKTUALNI PROJEKTI	
<p style="text-align: center;">"B. transparent"</p> <p>jačanje lokalnih partnerstva za transparentno i učinkovito upravljanje javnim dobrima i prirodnim resursima na području Novigradskog i Karinskog mora vrijednost: 170.000 eura nositelj: Udruga "Eko Zadar" partneri: Zadarska županija, JU Natura Jadera, općina Novigrad, udruga „Eko-Zrmanja“ trajanje: studeni 2015.- svibanj 2017. Projekt „B.transparent“ želi se omogućiti javno zagovaranje i transparentno upravljanje javnih dobara i prirodnih resursa na području Novigradskog i Karinskog mora. Projekt se bavi edukacijom, informiranjem i umrežavanjem udruga i lokalnih vlasti o zajedničkim akcijama i mogućnostima u upravljanju gospodarskim aktivnostima i zahvatima na području Novigradskog i Karinskog mora. šifra aktivnosti: 1.6.</p>	

PRIJAVLJENI PROJEKTI	
<p>Na natječaj Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska- Bosna i Hercegovina - Crna Gora 2014. – 2020. prijavili smo slijedeće projekte:</p> <p>MAPA (Protection of marine sites by establishing Adriatic sea marine parks) - Zaštita morskih lokaliteta u Jadranskom moru – Jadranski morski parkovi Prijavitelj i nositelj projekta je „Natura-Jadera“, a supriajavitelji su: iz Hrvatske - Društvo 20000 milja (NGO) i Sveučilište u Dubrovniku; iz Crne Gore – Javna ustanova „Morsko dobro“, MedCEM (NGO); te iz Bosne i Hercegovine - Elektrotehnički fakultet Sarajevo. Glavni cilj projekta je podizanje svijesti i širenje informacija o potrebi očuvanja Jadranskog mora i morskih staništa te učinkovito upravljanje zaštićenim morskim područjima. Kroz projekt će se pripremiti dokumentacija nužna za zaštitu tri lokaliteta u Jadranskom moru (Silbanski grebeni u HR, dio Malostonske uvale - BiH te Rt Ratac -CG). Glavne projektne aktivnosti obuhvaćaju : <ul style="list-style-type: none"> • biološka istraživanja • arheološko istraživanje • priprema dokumentacije nužne za proglašenje lokaliteta zaštićenim • uspostava podmorskih poučnih staza • brendiranje lokaliteta kao Jadranskih morskih parkova • radionice s relevantnim dionicima • strategija održivog upravljanja i korištenja Jadranskih morskih parkova Vrijednost projekta: 564 351.11 eura; Planirano trajanje: od 1.svibnja 2017. - 30.travnja 2019. Šifra aktivnosti: 1.7, 10.1, 13.2, 17.1, 27.5</p>	

„GREEN ISLANDS II“	
<p>Prijavitelj i nositelj projekta je Grad Zadar, a supriajavitelji su: iz Hrvatske – „Natura-Jadera“ Javna ustanova; iz Crne Gore – Prijestonica Cetinje; te iz Bosne i Hercegovine – Centar za promociju lokalnog razvoja-PLOD Centar Bihać, i Općina Bosanska Krupa. Glavni cilj projekta je promocija i unaprijeđenje upravljanja zaštitom okoliša preko zajedničkih aktivnosti na unaprijedenju upravljanja rizicima u urbanim zelenim površinama Zadra, Bosanske Krupe i Cetinja Kroz projekt će se urediti tri odabранa parka u Zadru (HR), Bosanskoj Krupi (BiH) te Cetinju (CG), te uspostaviti zajednički mehanizam upravljanja istim. Glavne projektne aktivnosti obuhvaćaju : <ul style="list-style-type: none"> • Implementacija zajedničkog plana upravljanja okolišem 2015-2020 (uređenje tri parka: Zadar, Bosanska Krupa i Cetinje) • Nadogradnja Zajedničkog plana upravljanja (proširenje na Cetinje) • Razvoj kapaciteta ključnih aktera na implementaciji zajedničkog plana upravljanja • Aktivnosti na podizanju svijesti o zaštiti okoliša • Promocija projekta Šifra aktivnosti: prema hodogramu projekta, aktivnosti JU Natura Jadera nisu u planu u 2017.godini</p>	

U-WOW (UnderWORLD OF WONDERS)	
<p>Prijavitelj i nositelj projekta je Park prirode Velebit, a supriajavitelji su iz Hrvatske „Natura Jadera“ Javna ustanova, Zadarska županija, Planinarsko društvo Paklenica; iz BiH, Nacionalni park Una, PLOD Centar. Glavni cilj je poticanje društvenog, gospodarskog i teritorijalnog razvoja korištenjem i zaštitom prirodne baštine na održiv način kako bi se stvorila i upravljala zajednička turistička ponuda za područje Zadarske županije u Hrvatskoj i Unsko - sanskom kantonu u Bosni i Hercegovini. Specifični cilj je zajednički razviti i promovirati speleološki turizam u Parku prirode Velebit u Hrvatskoj i Nacionalnom parku Una u Bosni i Hercegovini kao dijelovima istog okolišno-uključujućeg zdrženog turističkog proizvoda. To bi se postiglo kroz međugrađani suradnju i udruživanje iskustava između svih dionika u međugrađanoj Dinarskoj regiji. Glavne aktivnosti uz upravljanje projektom i njegove promocije su: Identifikacija i popis speleoloških turističkih potencijala u projektnom području; Izrada "Strategije za razvoj speleološkog turizma u prekograničnom dinarskom području jugo-istočno od parka prirode Velebit (veće područje masiva Crnopca) i Nacionalni park Una"; Sitni razvoj speleološkog turizma na 6. identificiranih turističkih špilja, kao dio novih zajedničkih turističkih ponude; Uređenje planinarskog doma na jugoistoku projektnog područja (masiv Crnopac); Organiziranje volonterskog kampa za čišćenje pješačkih i penjačkih staza prema identificiranim špiljama speleološkog turizma. Aktivnosti JU Natura Jadera u ovom projektu (osim "soft" aktivnosti) obuhvaćaju sitne infrastrukturne zahtjeve na špiljama Kraljica Bukovice, Odisejeva špilja i SP Modrič koje su u planu za 2018. godinu te u ovom Programu rada nisu navedene.</p>	

PROJEKTI U PRIJAVI

Centar izvrsnosti Cerovačke špilje - održivo upravljanje prirodnom baštinom i krškim podzemljem

Prijavitelj je JU PP Velebit, a projektni partneri su Zadarska županija, JU "Natura Jadera" i Zagrebački speleološki savez.

Ukupna vrijednost projekta iznosi 68.453.850,00 HRK.

Predviđeno trajanje projekta: srpanj 2017. - prosinac 2020.

Ovim projektom kojeg je nositelj PP Velebit, planira se izgradnja posjetiteljske infrastrukture, razvoj sadržaja i uspostava edukativnih programa za posjetitelje kao osnova za odgovorno i dugoročno upravljanje kompleksom Cerovačkih špilja i šireg lokaliteta temeljnog fenomena - masiva Crnopac. Provedbom projekta predviđa se višestruki porast broja posjetitelja koji će biti adekvatno prihvaćeni kroz izgradnju 6 elemenata podržane infrastrukture: uređenje javnih površina s vanjskim interpretacijskim centrom, izgradnja i uređenje centra za informiranje i prihvatanje posjetitelja, uređenje vanjskih šetnica s organizacijom tematskih edukativnih radionica na otvorenom, pješačkim mostom s izložbenim postavom, uređenjem Cerovačkih špilja speleološkim interpretacijskim centrom i uspostavom Regionalnog referentnog speleološkog centra. Ciljevi projekta su otvaranje novih radnih mesta, jačanje održivog društveno-gospodarskog razvoja na lokalnoj razini te stvaranje suvremene posjetiteljske destinacije utemeljene na vrijednostima održivog upravljanja prirodnom baštinom.

Predviđene projektnе aktivnosti (uz upravljanje projektom) su:

- Izgradnja i opremanje centra za prihvatanje i informiranje posjetitelja s pješačkom kolnom površinom
- Uređenje vanjskih šetnica od prihvatnog centra prema Gornjoj i Donjoj Cerovačkoj špilji
- Izgradnja pješačkog prijelaza preko željezničke pruge Gračac-Knин kod tunela Komac
- Uređenje Cerovačkih špilja (temeljni fenomen) za turističko posjećivanje
- Implementacija elemenata interpretacije i edukacije u novoizgrađenoj i obnovljenoj posjetiteljskoj infrastrukturi
- Usputstava i provedba edukacijsko-interpretacijskog programa Centra izvrsnosti „Cerovačke špilje“
- Usputstava i provedba programa stručno-znanstvenih istraživanja, inventarizacije i valorizacije šireg područja temeljenog fenomena Cerovačkih špilja - pilot područja Crnopac PP Velebit
- Razvoj sustava monitoringa u svrhu održivog upravljanja prirodnom baštinom u Parku prirode Velebit
- Razvoj međunarodne partnerske mreže speleoloških i stručno-znanstvenih organizacija iz regije Dinarskog krša
- Razvoj održivog, efikasnog i integriranog upravljanja destinacijom usmjerenom unaprijeđenju razvoja djelatnosti JU PP Velebit
- Promocija i vidljivost

Šifra aktivnosti: 29.1.

Na poziv na dostavu projektnih prijedloga „Promicanje održivog korištenja prirodne baštine“, planiraju se prijaviti tri projekta. Za očekivati je da će njihova provedba započeti u zadnjem tromjesječju 2017. godine i da će "Natura-Jadera" u 2017. godini provoditi pripreme aktivnosti na projektu/ima, što uključuje formiranje i sastanak projektnog tima, provedbu postupka javne nabave za angažiranje stručne osobe za rad na projektu i sl. Obzirom da su projekti u pisanku, njihove aktivnosti niti hodogrami nisu detaljno razrađeni. Iz tog razloga aktivnosti JU koje se očekuju u 2017. godini nismo posebno naveli u poglavljiju 3 ovog Programa pa time ni ovdje njihovu šifru.

aMAZINg - zelena škola

Rekonstrukcija stare škole u Mazinu u multifunkcionalni dom

Prijavitelj je Zadarska županija, a partneri JU Natura Jadera i LAG Like

Projektom je predviđena rekonstrukcija postojećeg objekta, uređenje, izgradnja posjetiteljske i komunalne infrastrukture, te kreiranje programa i sadržaja koji će promovirati prirodu baštine šireg područja. Naime, objekt je smješten na području koje je okruženo zaštićenim područjima ekološke mreže Natura 2000, i u relativnoj blizini spomenika prirode Vrelo Une. Namjena novoplanirane građevine je društvena - multifunkcionalni dom. Zamisljena je kao centar u koji će se smjestiti sadržaji vezani za promociju i edukaciju o prirodnoj baštini šireg područja.

Aktivnosti projekta obuhvaćaju:

- uređenje i opremanje središnjeg objekta - posjetiteljskog centra koji uključuje interpretacijski centar, informacijsko-prodajni centri, prezentacijske i edukacijske dvorane, izložbeni prostor i suvenirnice, nabavu opreme za posjetiteljsku infrastrukturu, izložbeno-prezentacijski materijali, multimedijalne sadržaje te aktivnosti edukacije i interpretacije i drugo,
- uređenje poučno tematske staze, nabava urbane i komunalne opreme, vozila za prijevoz posjetitelja,
- aktivnosti razvoja i provedbe edukacijskih, interpretativnih i ostalih sadržaja te programa za posjetitelje s ciljem razumijevanja i jačanja javne svijesti o važnosti zaštite prirode, a uz korištenje novih tehnologija,
- izrada akcijskih planova za upravljanje posjetiteljima, plana upravljanja SP Vrelo Una i Natura područje kanjon rijeke Une, analiza/studija upravljanja posjetiteljima i sl.;
- ugostiteljskih usluga smještaja, priprema i usluživanje hrane i pića, ponude lokalnih proizvoda za posjetitelje, uključivanje prirodne baštine u turističke aranžmane putničkih agencija i drugo.

JADERA WINGS

Cilj projekta: Valorizacija i zaštita ornitološkog fonda; promocija i razvijanje svijesti o važnosti očuvanja bioraznolikosti i dijelova ekološke mreže Natura 2000 čime će se utjecati na razvoj održivog oblika turizma promatravanja ptica na području Zadarske županije.

Nositelj projekta: JU "Natura-Jadera"; Partneri: Zadarska županija, Turistička zajednica Zadarske županije, Agencija za razvoj Zadarske županije ZADRA NOVA

Kratki opis projekta: kroz projekt će se zaštititi i turistički valorizirati Natura područja oko grada Ninu i ornitološke rezervate na otoku Pagu (PR Malo i Veliko Blato te PR Kolanjsko blato – blato Rogozac). Kroz projekt će se ulagati u posjetiteljsku infrastrukturu i sadržaje, između ostalog uredit će se poučno-tematske staze i šetnice (namijenjene pješacima i biciklistima), promatračnice, sustavi signalizacije, sustavi i oprema za praćenje kretanja i kontrolu posjetitelja te ostali popratni sadržaji. Razvit će se sadržaji/programi povezani sa posjetiteljskom infrastrukturom, odnosno provesti aktivnosti razvoja i provedbe edukacijskih, interpretativnih i ostalih sadržaja i programa za posjetitelje. Kako bi se povećala atraktivnost određista prirodne baštine na održivi način provedet će se aktivnosti promocije, marketinga i brendingu određista.

TAJNE KRŠKIH RIJEKA

Projektom će se obuhvatiti područje triju krških rijeka i to donji tok rijeke Zrmanje koji je ujedno i značajni krajobraz te Natura područja HR2001316 Karišnica i Bijela. Uređenjem interpretacijskog centra dobit će se mjesto na kojem će se nalaziti edukativni sadržaji vezani uz prikaz života i u oko krških rijeka.

Nositelj projekta: Grad Olovac; Partneri: JU Natura Jadera, Društvo istraživača mora - 20000 milja, lokalna Turistička zajednica

Cilj projekta: Održivo korištenje prirodne baštine s ciljem doprinosa održivom društveno-gospodarskom razvoju na lokalnoj/regionalnoj razini

Vrijeme provedbe: cca 30 mjeseci

Kroz projekt se planiraju slijedeće glavne aktivnosti koje su raspoređene u paketima:

1. Projektni menadžment
2. Uređenje interpretacijskog centra krških rijeka i njegovog okoliša
3. Uređenje male infrastrukture (poučne/pješačke/planinarske staze, šetnice, biciklističke staze promatračnice za ptice, penjalište, eventualno zip-line i sl.) kojom će se između ostalog povezati sve tri rijeke i interpretacijski centar
4. Održavanje radionica i edukacija za lokalno stanovništvo i buduće korisnike i vodič po projektnom području, osmišljavanje sadržaja i sl.
5. Promocija

5. Cjenik usluga i koncesijska odobrenja

U Tablici 5.1. navode se cijene ulaznica i usluga javne ustanove (npr. cijene edukativnih programa i sl.), a u tablici 5.2. ugovorena koncesijska odobrenja koja će važiti u planskoj godini.

Tablica 5.1. CIENIK USLUGA JAVNE USTANOVE

VRSTA PROGRAMA/ DJELATNOSTI/ USLUGA	JEDINICA MJERE	IZNOS (kn)
ulaznica na Vrelo rijeke Une	osoba/dan	20,00
ulaznica na Vrelo rijeke Une u grupi	osoba/dan	15,00
ulaznica u Kanjon Zrmanje	osoba/dan	25,00
iznamljivanje ležaljki i suncobrana - plaža Sakarun	2 ležaljke/suncobran/dan	70,00
edukativni programi u Perivoju Vladimira Nazora, Zadar	osoba/program	20,00
edukativni programi na Velikom blatu, Pag	osoba/program	30,00

Tablica 5.2. PLANIRANA KONSECIJSKA ODOBRENJA

Ukoliko je Ugovor već sklopljen i proteže se u plansku godinu

DJELATNOST	LOKALITET	TRAJANJE UGOVORA	UGOVORENI IZNOS (kn/god)	DATUM SKLAPANJA UGOVORA	OVLAŠTENIK
ugost. sport. namjena	plaža Sakarun	5 godina	36.000,00	27.6.2014.	"Božava" d.d.
ugost.-trgov. namjena	plaža Sakarun	3 godine	25.000,00	27.6.2014.	TO "Amarcord"
naplata parkiranja	plaža Sakarun	5 godina	20.000,00	27.6.2014.	TO "Ivan@Ljubica"
ugostiteljska	plaža Sakarun	5 godina	20.000,00	17.6.2015.	UO "Srđelica"
ugostiteljska	plaža Sakarun	5 godina	7.000,00	27.6.2014.	"Babilona" d.o.o.
autokamp	SZ dio Dugog otoka-Punta Bianca	5 godina	10.000,00	1.7.2015.	"Kargita" ribarski obrt i autokamp
autokamp	SZ dio Dugog otoka	5 godina	10.000,00	7.12.2015.	"Vates" d.o.o.
poduka ronjenja	SZ dio Dugog otoka	5 godina	5.000,00	29.6.2015.	"Proteus" d.o.o.
posjećivanje i stručno vodenje	Špilja Modrič	3 godine	7.500,00	6.7.2016.	"Zara adventure"
prijevoz i razgledavanje	Kanjon Zrmanje	5 godina	6.500,00	22.7.2014.	"Riva rafting centar" d.o.o.
prijevoz i razgledavanje	Kanjon Zrmanje	1 godina	4.000,00	6.7.2016.	"Novi commerce" d.o.o.
prijevoz i razgledavanje	Kanjon Zrmanje	1 godina	4.000,00	6.7.2016.	"Mala Maslenica" d.o.o.
prijevoz i razgledavanje	Kanjon Zrmanje	1 godina	4.000,00	6.7.2016.	TO "Nina"
prijevoz i razgledavanje	Kanjon Zrmanje	2 godina	2.000,00	6.7.2016.	obrt za turizam "Zrmanja"
prijevoz i razgledavanje	Kanjon Zrmanje	1 godina	5.000,00	6.7.2016.	obrt za turizam i ribarstvo "Balestrina"
promatranje ptica	Kanjon rijeke Karišnice i uvala Tuvina	4 godine	2.000,00	1.7.2015.	OPG "Way"

6. Opisni dio

Tablica 6.1. se, prema potrebama javne ustanove, koristi za opisni dio godišnjeg programa. Prema smjernicama HAOP-a, u ovu tablicu upisuju informacije samo javne ustanove koje imaju usvojene planove upravljanja, i to informacije vezane uz dosadašnja iskustva u provedbi plana upravljanja te praćenje njegove provedbe i učinkovitosti pojedinih aktivnosti za postizanje ciljeva. Kako JU Natura-Jadera ima Plan upravljanja za značajni krajobraz SZ dio Dugog otoka, tražene informacije se odnose na taj Plan. U **tablicu 6.2.** se upisuju aktivnosti koje su za odgovarajuću godinu provedbe bile planirane planom upravljanja, no od čje se provedbe odustalo, kao i razloge zbog kojih se odustalo od njihove provedbe.

Tablica 6.1. OPISNI DIO

U 2017. godini ustanova će veliki dio svojih kapaciteta posvetiti istraživanjima i monitoringu ciljnih vrsta i staništa (posebno prema uputama HAOP-a), ali zbog nedovoljnog financiranja iz Županijskog proračuna nismo u mogućnosti financirati velika i dugotrajna istraživanja. Stavio se naglasak i na očuvanje i razvoj održivog turizma na plaži Sakarun kao jednoj od najposjećenijih lokacija na području županije. Na ostalim lokalitetima koji su turistički zanimljivi (PR Veliko i Malo blato, ZK i PR Dubrava-Hanzine, SP Vrelo une i Špilja Modrič, ZK Kanjon Zrmanje i SZ dio Dugog otoka) pojačati će se nadzor čuvara prirode (planiraju se još dva sezonska čuvara prirode, jedan za otok Pag, drugi za Dugi otok i jedan čuvar prirode kao stalni zaposlenik). Na lokalitetima SP Vrelo Une i ZK Kanjon Zrmanje tijekom sezone će kao i svake godine biti zaposleni sezonski čuvari prirode radi regulacije i edukacije posjetitelja. Posebno će se raditi na podizanju svijesti o očuvanju prirode te će se postaviti informativne i edukativne table na odabrane lokalitete, održavati predavanja te promovirati i provoditi škole u prirodi. Raditi će se na novim projektima koji su već prijavljeni i na onima koji su u izradi (posebno za natječaj Promicanje održivog korištenja prirodne baštine). Kao što smo već napomenuli u poglaviju 4, planirano novo zapošljavanje na radno mjesto Savjetnik za provedbu programa i projekata, uvelike će doprinijeti još boljem povlačenju iz fondova i lakšem provođenju projekata.

Realizacija Plana upravljanja ZK SZ dio Dugog otoka u 2016. i 2017.-godini:
u okviru **Cilja A: Očuvane prirodne vrijednosti područja u povoljnom stanju aktivnosti** su se odvijale sukladno planiranom. U najugroženijem dijelu ZK - plaža i Uvala Sakarun, odradene su slijedeće aktivnosti:
A1 (Utvrđiti indikativne biološke vrste i staništa na kopnu i u moru) - sastavljen je popis flore i odredene su vegetacijske jedinice predmetnog područja. Također su predložene mjere očuvanja odabranih/najugroženijih vrsta i staništa. U 2017. će se utvrditi indikativne vrste kopnene faune.
A3 (praćenje stanja indikativnih vrsta u moru) - završeno je istraživanje *Društva 2000 milja ispod mora*: Istražiti i pratiti stanje naselja morske cvjetnice (*Posidonia oceanica*) u Natura 2000 području HR3000069 u Uvali Sakarun)
Aktivnost A6 (Pratiti stanje kakvoće mora) se redovno izvršava u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo.
u okviru **Cilja B (Očuvane kulturne vrijednosti područja)** aktivnost **B1 (Očistiti kanal kod plaže Sakarun)** nije odradena zbog nedostatka finansijskih sredstava.
u okviru **Cilja C - Primjeren turistički sadržaj i ponuda (ekoturizam)** planirane aktivnosti za 2016. godinu su izvršene, osim slijedećih aktivnosti:
C11 (napraviti stručnu studiju izgleda, gabarita, položaja i funkcije turističkih objekata) i C12 (napraviti studiju prihvatnog kapaciteta). Za te aktivnosti se ustanova prijavljuje na natječaj FZOEU (i druge), jer sami nismo u stanju financirati iste. Ukoliko se zaposli osoba za pisanje i provedbu projekata, može se očekivati i rad na ovoj aktivnosti.
U 2017. dolaze na red aktivnosti C1, C2. **C1 (Razviti sustav edukacije)** će se provesti, dok je zbog nedostatka kapaciteta (i finansijskog i kadrovskog) upitna provedba aktivnosti **C2 (postaviti podmorsku edukativnu stazu)**. Ukoliko se u 2017.godini zaposli osoba za pisanje i provedbu projekata, rad na toj aktivnosti bi mogao započeti.
U okviru **Cilja D - Područje čisto od otpada i naplavina**, planirane aktivnosti (**D1, D2, D3, D4**) su uredno izvršene i dalje se odvijaju prema planu.
U okviru **Cilja E - Učinkovita Javna ustanova**, Aktivnosti **E4 (Organizirati i provoditi sustav prevencije u protupožarnoj zaštiti) i E5 (Pojačati nadzor područja)** su uredno izvršavane.

2017. - ČETVRTA GODINA PROVEDBE		
KOD	AKTIVNOST	OBRAZLOŽENJE
C5	Postaviti bove na odgovarajućim mjestima	JU "Natura-Jadera" je 2014. istekla koncesija za sidrište. Zadarska županija je kao davatelj koncesije na temelju novog natječaja dodijelila koncesiju drugom koncesionaru te mi više nismo u obvezni postavljanja bova.

7. Dodatak - monitoring

Radi lakšeg praćenja i koordinacije monitoringa vrsta i stanišnih tipova na nacionalnoj razini, u ovoj tablici su ponovno navedene aktivnosti monitoringa koje se planiraju provoditi u planskoj godini (a koje su već navedene u poglavljju 3).

Tablica 6. PLANIRANA PRAĆENJA STANJA (MONITORING) VRSTA I STANIŠNIH TIPOVA U PLANSKOJ GODINI

Šifra aktivnosti iz GP		koliko je često planiran monitoring (svake godine, svakih 5 godina...)	djelatnici javne ustanove (navesti službu)/ vanjski suradnici (navesti koji)	referenca/kratok opis metodologije/nepoznata metodologija (ukoliko metodologija još nije definirana)	navesti područje na kojem se vrši istraživanje/praćenje stanja (npr. područje cijelog ZP, cijelo područje EM, pojedini lokaliteti i sl.)
KOD	VRSTA/STANIŠNI TIP	INTERVAL (DINAMIKA PROVOĐENJA)	TKO PROVODI AKTIVNOSTI	METODOLOGIJA	PODRUČJE ISTRAŽIVANJA/PRAĆENJA STANJA
1.1.	<i>Lindenia tetraphylla</i>	svake godine	IRES; JU stručna služba	prema prema Nacionalnom programu za praćenje stanja očuvanosti vrsta u Hrvatskoj - jezerski regoč; Španić R, Vilenica M, Šegota V.; 2013	PR Veliko i Malo blato
1.2.	<i>Serratula lycopifolia</i>	svake tri godine (2017. i 2020.)	JU stručna služba	prema Nacionalnom programu za praćenje stanja očuvanosti vrsta u Hrvatskoj - razgranjeni srpac (<i>Serratula lycopifolia</i>); Antun Alegro; 2013	HR2001255 Bulji
1.3.	<i>Lucanus cervus</i>		JU stručna služba	Monitoring program for Stag Beetle, Šarić Jelaska L.; 2013	PR Dubrava Hanzina
1.4.	<i>Vipera ursinii</i>		HYLA; JU stručna služba	monitoring program za vrstu planinski žutokrug (<i>Vipera ursinii</i>); Jelić, D. i Bškiera, S.; 2014	HR2001373 Lisac
1.5.	lastavice i piljci	svake dvije godine (2015. i 2017.)	JU nadzorna služba	prema Program monitoringa lastavica i piljaka u Hrvatskoj; Dumbović Mazal V., Lucić V.; 2015	u okviru kvadrantata odabranih od strane JU i definiranih od strane HAOP-a